

İLKÖĞRETİM İKİNCİ KADEME MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN 2006 MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Gamze Nevra KÖROĞLU¹

ÖZET

Bu araştırma, ilköğretim ikinci kademedeki görev yapan müzik öğretmenlerinin, 2006 müzik dersi öğretim programına yönelik görüşleri ve karşılaştıkları sorunları ele almaktadır. Araştırmada Stufflebeam'ın bağlam, girdi, süreç ve ürün (CIPP) program değerlendirme modelinin aşamaları kullanılarak, müzik dersi öğretmenlerinin 2006 müzik dersi öğretim programına yönelik görüşleri alınmıştır.

Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmış ve araştırmaya kolay ulaşılabilir örneklem seçme yoluyla Antalya ili merkez ilçelerinden Döşemealtı, Konyaaltı, Aksu, Muratpaşa ve Kepez ilçelerindeki Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim ikinci kademe okullarında görev yapan 14 müzik öğretmeni katılmıştır. Veriler araştırmacı tarafından geliştirilen görüşme formu yoluyla elde edilmiş, verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır.

Programın bağlam, girdi, süreç ve ürün boyutuna ilişkin müzik öğretmenlerinden elde edilen verilere dayanarak; programın bağlam boyutuna yönelik müzik öğretmeni görüşlerinin, müziksel ilke, kavram ve bilgiler konusunda programı yetersiz buldukları, kazanımlarda yer alan konuların öğrencilerin seviyesine uygun olarak hazırlanmadığı yönünde olduğu sonucuna varılmıştır. Girdi boyutuna yönelik; programda yer verilen materyallerin öğrencileri olumlu yönde etkilediği, ancak öğretmenlerin görev yaptıkları okullarda donanım eksikliği yaşadıkları görülmüştür. Programın süreç boyutuna ilişkin; müzik öğretmenlerinin kazanımlara yönelik etkinlikleri yeterli buldukları, fakat ders süresinin kısıtlı olmasından dolayı verimli ders işleyemedikleri ortaya çıkmıştır. Ürün boyutuna yönelik ise; programda öğrencilere günlük hayatlarında yardımcı olacak, öğrencilerin ilgisini çekecek bilgilere ve şarkılara yer verilmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik dersi öğretim programı, Müzik dersi öğretmeni, Bağlam, Girdi, Süreç, Ürün.

¹Akdeniz Üniversitesi Antalya Devlet Konservatuarı, nevragulser@hotmail.com

THE OPINIONS OF THE SECOND GRADE MUSIC TEACHERS REGARDING THE MUSIC LESSON CURRICULUM IN 2006

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the opinions of the second grade music teachers at the elementary schools regarding the music lesson curriculum in 2006 and the problems encountered during application. The view of the second grade music teachers were taken by using the steps of the context, input, process and product (CIPP) programme evaluation model in this research.

Qualitative research method was used in the study. The participants of the study are 14 music teachers who work with second graders in the elementary schools affiliated to the Ministry of National Education. They were selected from elementary schools in the Döşemealtı, Konyaaltı, Aksu, Muratpaşa and Kepez districts, which are among the central districts of Antalya Province by means of availability sampling method, also known as convenience sampling. The data were obtained through the interview forms developed by the researcher, and the descriptive analysis method was used for the analysis of the data.

Depending on the data regarding the context, input, process and product dimensions of the programme, obtained from the music teachers; with regards to the context dimension of the programme, it is concluded that the music teachers find the programme insufficient in terms of musical principle, concept and information and that the subjects in the educational attainments are not prepared in accordance with the levels of the students. As to the input dimension of the programme, it is seen that the materials utilized in the programme have a positive effect on the students but the teachers still have problems in terms of equipment deficiency at the schools they are in charge. With regards to the process dimension of the programme; it is found out that the teachers deem the activities aimed for educational attainments sufficient however they cannot teach their lessons efficiently due to the limited time of the lesson. In terms of product dimension; it is inferred that the information and songs to help the students in their daily lives and to attract their attention are not included in the programme.

Keywords: Music lesson curriculum, Music lesson teacher, Context, Input, Process, Products.

1. GİRİŞ

Eğitim; bireyin doğumundan başlayıp ölünceye kadar devam eden bir süreçtir. Bu süreç içerisinde bireyler birçok bilgi, beceri ve değer kazanır, bu kazanımlar da insan davranışlarında fark edilir değişikliklere yol açar (Erden, 2011: 13). Bireyin davranışlarında meydana gelen bu değişiklikler eğitim sürecinin bir boyutunu oluşturan müzik ile başka bir ifade şekli kazanır. Müzik, insan hayatının her evresinde yer almakta ve geçmişten bugüne kadar uzanan süreç içerisinde bireylerin yaşayış şekillerine yön vermektedir (Aras, 2010: 1). İnsan ve toplum yaşamındaki bu etkileri, müziğin bazı önemli işlevlerinden kaynaklanmaktadır. Bunlar; bireysel, toplumsal, kültürel, ekonomik ve eğitsel işlevleridir (Uçan, 2005: 29).

Müzik, bir sanat dalı olmasının yanında, insan ve toplum üzerinde birçok işleve sahip olduğu görülmektedir. Müziğin işlevlerinin etkili ve verimli olabilmesi için de bireye müziksel bazı davranışların kazandırılması gerekmektedir (Kocabaş, 1993: 3). Bu davranışları kazanabilme ve bireyde davranış değişikliği meydana getirebilme süreci ise müzik eğitimi yoluyla gerçekleşmektedir.

Bireyin davranışlarında meydana getirilmek istenen bu değişiklikler belirli bir yol ve yöntem izlenerek yapıldığı oranda etkili olabilir. Aynı zamanda bireyi merkeze alan bir yapıda oluşturulacak etkinliklerin gelişigüzel olmaması planlı ve düzenli bir sistem içerisinde yürütülmesi uygulamada ki başarıyı arttırabilir. Bu etkinliklerin yapılabilmesi için ise, programa ihtiyaç duyulmaktadır. Demirel (2010: 5)'in de belirttiği gibi eğitim istendik bir kültürlenme olduğundan, eğitim programlarının belli bir plana göre hazırlanmış olması gerekmektedir. Eğitim programında yer alan hedeflere ve programın amaçlarına, ancak o programın amaçlarına yönelik olarak hazırlanan bir planlama ile ulaşılabilir (Demirci, 2009: 2).

Eğitimin her alanında olduğu gibi müzik eğitiminin de belirli bir plan ve program dâhilinde tasarlanması önemli ve gereklidir. Çünkü müzik eğitim programı, Aras (2010: 2)'in de ifade ettiği gibi bireylerin müziksel bilinci kazanmasında en önemli faktörlerden biridir. Program, nitelikli bir müzik eğitiminin temel basamağını oluşturmaktadır. Bu bağlamda Demirci (2009: 3) belirli bir plan doğrultusunda uygulanan ve iyi hazırlanmış bir müzik eğitim ve öğretim programının önemini ve gerekliliğini vurgulamaktadır.

Türkiye'de uygulanan müzik eğitim ve öğretim programlarına bakıldığında; cumhuriyetin ilk kurulduğu yıllardan itibaren okulöncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretimde müzik eğitimine yer verildiği görülmektedir. İlköğretim ikinci kademedeki müzik eğitimi; 1924, 1926, 1938, 1949, 1971, 1985 ve 1994 yıllarında hazırlanan programlara göre yürütülmüştür. Bu programlarda zorunlu ders olarak okutulmuştur. 1994 yılından önce hazırlanan programlarda Lise Müzik Programı

kapsamında yer alırken, 1994 yılında hazırlanan program ile birlikte ilköğretim müzik programı içerisinde yerini almıştır (Uçan, 2005: 447).

Bu yıllar içerisinde geliştirilen ve uygulanan müzik eğitimi programları, hazırlandıkları dönemin şartlarına göre tasarlanmış ve dönemin ihtiyaçlarına göre şekillendirilip değiştirilmişlerdir. Çünkü eğitim, toplumun ihtiyaç ve beklentilerinden bağımsız değildir. Değişen dünya ve değişen toplumsal şartlar çerçevesinde 1995–1996 eğitim ve öğretim yılından itibaren İlköğretim Kurumları Müzik Dersi Öğretim Programı yürürlüğe girmiştir. Bu program ile ilköğretim, ilkokul ve ortaokul olarak ayrı tutulmayıp, bir bütün olarak kabul edilmiştir. Ayrıca programda 1. sınıftan başlayıp 8. sınıfa kadar devam eden müzik dersinin sistemli bir şekilde yürütülmesine karar verilmiştir (Canbay, 2007: 4).

Ülkemizde 1924 yılından günümüze kadar geliştirilip uygulanan müzik eğitim ve öğretim programlarına bakıldığında bazı eksikliklerle karşılaşıldığı görülmektedir. En büyük eksiklerin başında ise; bir eğitim ve öğretim programının program geliştirme ilkeleri ve çocukların gereksinimleri göz önünde bulundurulmadan hazırlanması gelmektedir (Kocabaş, 1993: 10). Bir eğitim programının uygulamaya konulduktan sonra, toplumun ve bireyin ihtiyaçlarına, beklentilerine, bilim ve teknolojik ilerlemelere, değişme ve gelişmelere uyum sağlayıp sağlamaması yönünden ele alınması gerekmektedir (Özdemir, 2009: 127-128). Uygulanmakta olan bir program için düşünüldüğünde; programın istenilen amaca ne kadar ulaştığını, değişime ve yeniliklere ne oranda uyum sağladığını anlamak ve program geliştirme için yeni adımlar atabilmek ancak programa yönelik bilgi edinildiğinde mümkün olabilir (Öz, 2007: 14). Fakat programın belli bir kısmını alıp incelemek, programın bütünündeki başarısını yansıtmayabilir. Genel bir yargıya varabilmek için, program bir bütün olarak ele alınmalıdır. Bu anlamda geliştirilen ve uygulanan programların ne denli başarılı olduğu konusunda öğretmenler büyük önem taşımaktadır. Çünkü Kocabaş (1993: 12)'in de ifade ettiği gibi programın uygulayıcısı olan öğretmenlerin, uygulanmakta olan programa yönelik görüşleri ve önerileri olabilir. Bu hususlar özellikle program geliştiriciler ve uzmanlar için dikkate değerdir. Çünkü hazırlanan bir programın içerik olarak önemini yanında, ne kadar uygulanabilir olduğu, öğretmenlerin görüşleri ve uygulamada karşılaştıkları sorunlar da önem taşımaktadır. Bu sayede programın içeriğinde yer alan sorunlar belirlenerek, aksaklıklar giderilmeye çalışılabilir.

Öğretmenler program içerisinde yer alan önemli unsurlardan biridir. Çünkü öğretmenler programın uygulanma sürecinde aktif olarak yer almaktadır. Öğretmenler dışında programı dolaylı ya da doğrudan etkileyebilecek ve programa yönelik görüş bildirebilecek olan öğrenciler, uzmanlar, veliler, müdürler olmak üzere daha birçok unsur vardır. Ancak bu çalışma sadece müzik dersi öğretmenleri esas alınarak hazırlanmış ve müzik dersi öğretmenlerinin bakış açısı doğrultusunda program ele alınarak incelenmiştir. Bu bağlamda yapılan bu çalışma ülkemizde en

son geliştirilen program olan 2006 müzik dersi öğretim programına yönelik olarak hazırlanmıştır.

2006 yılında yürürlüğe giren ve halen uygulanmakta olan ilköğretim müzik dersi öğretim programı, Talim Terbiye Kurulu tarafından ilköğretim 1. ve 2. kademeyi kapsayacak şekilde hazırlanmıştır. Bu öğretim programının içeriği; genel amaçlar, temel beceriler, öğrenme alanları, kazanımlar, etkinlikler, açıklamalar, öğrenme-öğretme süreçleri ve ölçme değerlendirme boyutlarından oluşmaktadır.

Müzik dersi öğretim programının müzik öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda bir bütün olarak ele alınmadığı görülmüş ve programın uygulanabilirliği hakkında yeteri kadar bilgiye rastlanmamıştır. Bu bağlamda; uygulanmakta olan 2006 müzik dersi öğretim programına yönelik ilköğretim ikinci kademe görev yapan müzik öğretmenlerinin görüşlerini almak ve programın uygulanmasında karşılaşılan sorunları ortaya çıkarmak amaçlanmıştır.

Araştırmada program değerlendirme çalışması yapılmamıştır. Ancak; müzik dersi öğretim programı hakkında müzik dersi öğretmenlerinin görüşleri alınacağından, bir program değerlendirme modeline dayanarak görüşme formunda yer alan sorular hazırlanmıştır. Bu bağlamda; Stufflebeam'e ait olan ve Context (bağlam), Input (girdi), Process (süreç) ve Product (ürün) olmak üzere dört boyuttan oluşan bir program değerlendirme modeli kullanılarak görüşme soruları hazırlanmış ve bu doğrultuda müzik öğretmenlerinin görüşlerine başvurulmuştur.

CIPP modelinin öğretim programlarına yönelik yapılan çalışmalarda oldukça yaygın olarak kullanıldığı görülmektedir. Diğer taraftan; müzik dersi öğretim programını oluşturan hedefler, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme olmak üzere bu dört basamağın, CIPP modelinde yer alan girdi, süreç, bağlam, ürün olmak üzere dört basamağı kapsaması ve uygulanabilir olması ve bağlam, girdi, süreç ve çıktı olarak programı dört boyutta ele almasıdır. Böylece, 2006 müzik dersi öğretim programında yer alan hedefler, ihtiyaçlar, uygulamada kullanılan materyaller ile programın sonunda istenen seviyeye ulaşıp ulaşılamadığına yönelik müzik dersi öğretmenlerinin görüşleri alınacaktır.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim ikinci kademe görev yapmakta olan müzik öğretmenlerinin, bağlam (context), girdi (input), süreç (process) ve ürün (progress) program değerlendirme modeli kullanılarak, 2006 müzik dersi öğretim programına yönelik görüşlerini belirlemektir.

1.2. Araştırmanın Alt Problemleri

1. İlköğretim ikinci kademedeki görev yapan müzik öğretmenlerinin, CIPP değerlendirme modelinin bağlam (context) boyutu açısından 2006 müzik dersi öğretim programına ilişkin görüşleri nelerdir?
2. İlköğretim ikinci kademedeki görev yapan müzik öğretmenlerinin, CIPP değerlendirme modelinin girdi (input) boyutu açısından 2006 müzik dersi öğretim programına ilişkin görüşleri nelerdir?
3. İlköğretim ikinci kademedeki görev yapan müzik öğretmenlerinin, CIPP değerlendirme modelinin süreç (process) boyutu açısından 2006 müzik dersi öğretim programına ilişkin görüşleri nelerdir?
4. İlköğretim ikinci kademedeki görev yapan müzik öğretmenlerinin, CIPP değerlendirme modelinin çıktı (product) boyutu açısından 2006 müzik dersi öğretim programına ilişkin görüşleri nelerdir?

2.YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, katılımcılar, araştırmada kullanılacak veri toplama araç ve teknikleri, veri toplama süreci ve verilerin analizinde kullanılan yöntem ve teknikler açıklanmıştır.

2.1. Araştırmanın Modeli

2006 yılında hazırlanan ve 2007-2008 uygulamaya konulan müzik dersi öğretim programına yönelik, ilköğretim ikinci kademedeki görev yapan müzik öğretmenlerinin görüşlerinin alınmasının amaçlandığı bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

2.2. Katılımcı

Araştırmaya Antalya'nın merkez ilçelerinden; Muratpaşa, Konyaaltı, Aksu, Döşemealtı ve Kepez ilçelerindeki ilköğretim ikinci kademedeki görev yapmakta olan 14 müzik dersi öğretmeni katılmıştır. Okulların seçiminde kolay ulaşılabilir durum örneklemesi yöntemi kullanılmıştır.

2.3. Veri Toplama Aracı

Öğretmenlerin programa yönelik görüşleri yarı yapılandırılmış görüşme formu yoluyla toplanmıştır. Hazırlanan görüşme formu araştırmadaki alt problemlere yanıt bulmak amacıyla, araştırmacı tarafından CIPP değerlendirme modeli çerçevesinde geliştirilmiş ve Stufflebeam'ın CIPP değerlendirme modeline yönelik oluşturulmuştur. Görüşme formunun geliştirilme sürecinde ilk olarak ilgili alan yazın taraması yapılmış ve alan yazındaki CIPP anket formundan (Aközbeç, 2008) yararlanılarak 5 bölümden (kişisel bilgiler, bağlam, girdi, süreç ve ürün) ve 13 sorudan oluşan bir görüşme formu geliştirilmiştir. Hazırlanan görüşme formu, içeriği ve uygunluğu açısından müzik eğitimi ve eğitim programları ve öğretim alanlarında uzman iki öğretim üyesinin görüşlerine sunulurken kapsam geçerliği açısından incelenmiş ve buna göre yeniden düzenlenmiştir.

2.4. Veri Toplama Süreci

Görüşmeler, 2011-2012 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde yapılmıştır. Araştırmacı tarafından geliştirilen görüşme formu yoluyla beş merkez ilçeden 14 müzik dersi öğretmenine ulaşılmış ve yüz yüze görüşme sağlanmıştır.

2.5. Veri Analizi

Araştırma boyunca müzik öğretmenleriyle yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Betimsel analizde, elde edilen veriler daha önceden oluşturulmuş olan temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Görüşülen kişilerin görüşlerini açık bir şekilde ortaya koymak için doğrudan alıntılara sıklıkla yer verilir. Betimsel analizde verilerin düzenli ve yorumlanmış olarak okuyucuya sunulması amaçlanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 224).

Görüşmelerde gerekli olan alıntılar yapılırken öğretmenlerin gizliliğinin korunmasına özen gösterilmiştir. Demografik özelliklere ait bilgiler kısaltmalar yolu ile verilmiştir. Cinsiyet için; Kadın: K, Erkek: E ifadesi kullanılmıştır. Mezun olunan bölüm için; Konservatuar: Kons., Eğitim Fakültesi: Eğit. şeklinde gösterilmiştir. Mesleki deneyim için; 5-10 yıl arası: A, 10-20 yıl arası: B, 20-30 yıl arası ise C harfi ile simgelenmiştir. Görüşme yapılan ilçe ve sıralama için ise; KEP.1.: Kepez ilçesi 1. görüşmeyi, MUR.2.: Muratpaşa ilçesi 2. görüşmeyi, DÖŞ.1.: Döşemealtı ilçesi 1. görüşmeyi, AK.3.: Aksu ilçesi 3. görüşmeyi ve KON.2.: Konyaaltı ilçesi 2. görüşmeyi temsil etmektedir. Örneğin MUR.1./E/C; Muratpaşa ilçesinde, 20-30 yıl arası deneyime sahip erkek müzik dersi öğretmenidir.

3. BULGULAR VE YORUMLAR

3.1. Programda Yer Alan Müziksel Bilgilerin Öğrencilerin Seviyesine Uygunluğu

Araştırmada yer alan müzik öğretmenlerine programda yer alan müzik eğitimi ile ilgili bilgilerin, öğrencilerin seviyesine uygun olup olmadığı sorulduğunda; on müzik dersi öğretmeni programdaki müziksel bilgilerin öğrencilerin seviyesine uygun olmadığını belirtmiştir. Bunun nedenlerini; programda verilen nota eğitiminin öğrencilerin seviyesinin üstünde olması, çocukların notaya yönelik bilgileri ciddiye almamaları, nota eğitiminden sıkılmaları, ritim kalıplarının ve programda yer alan makamsal bilgilerin öğrenilmesi konusunda öğrencilerin zorluk çekmesi olarak ifade etmişlerdir.

3.2. Kazanımların Öğrencilerin Seviyesine Uygunluğu

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerine programda yer alan kazanımların öğrencilerin seviyesine uygunluğu konusunda düşünceleri sorulduğunda; yedi müzik dersi öğretmeni kazanımların öğrencilerin seviyesinin üstünde olduğunu, teorik konulara yönelik kazanımlara gereksiz yer verildiğini ve öğretilmesi beklenen bazı parçaların öğrencilere zor geldiğini, bu nedenle kazanımları uygun bulmadıklarını belirtmişlerdir. Katılımcılardan üçü ise diğer müzik öğretmenlerinden farklı olarak programda yer alan kazanımların öğrencilerin seviyelerinin altında olduğunu belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin dördü ise programda yer alan kazanımların öğrencilerin seviyesine uygun olduğu görüşünü savunmuşlardır. Bu görüşe göre; DÖŞ.1./K/A öğrencilerin derse kendilerini tam olarak verdikleri takdirde kazanımlara ulaşma konusunda bir sıkıntı yaşamadıklarını dile getirmiştir.

3.3. Ders Konularına Ayrılan Süre

Katılımcılara programda yer alan ders konularına ayrılan sürenin yeterli olup olmadığına yönelik görüşleri sorulduğunda; on üç müzik dersi öğretmeni sürenin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinden sadece biri ders konularına ayrılan sürenin yeterli olduğunu ve bu anlamda bir sorun yaşamadığını belirtmiştir.

3.4. Programda Yer Alan Materyallerin Öğrenmedeki Etkisi

Araştırmada yer alan müzik öğretmenlerine programda yer alan görsel ve işitsel materyallere yönelik görüşleri sorulduğunda; öğretmenlerden dokuzu bu materyalleri yeterli bulduklarını belirtmişlerdir. Kitaplarda yer alan resimlerin öğrencilerin dikkatini çektiği ve öğrenmelerini kolaylaştırdığı görüşünde bulunmuşlardır. Diğer müzik öğretmenleri ise programda yer alan bu materyalleri

yeterli bulmadıklarını söylemişlerdir. Buna neden olarak; öğrenci ve öğretmen kitaplarında yer alan resimlerin bazılarının öğrencilerin seviyelerinin altında olduğunu, senelerdir aynı materyallerin kullanıldığını, notalara yönelik görsellerin az olduğunu göstermişlerdir

3.5. Sınıfta Yer Alan Donanımlar ile Kazanımlara Ulaşabilme Durumu

Katılımcılardan sınıflarındaki donanımları ile programda yer alan kazanımlara ulaşabilme açısından bir değerlendirme yapmaları istenmiş ve buna yönelik görüşleri alınmıştır. Müzik öğretmenlerinin yedisi donanımlarının azlığından şikâyet etmişlerdir. Müzik dersi öğretmenine ait bir piyano ve ya orgun, müzik odasının, sınıfta kullanmak üzere bir projeksiyon ve bilgisayarın olması gerekliliğinin altını çizmişlerdir. Bu bağlamda bir müzik dersi öğretmenin görüşü şu şekildedir;

“ben kendi PC’mi yanımda taşıyorum. Hoparlörümü de kendim getiriyorum. Çocuklara kendi imkânlarıyla yetmeye çalışıyorum” (DÖŞ.1./K/A).

Araştırmada yer alan beş müzik dersi öğretmeni ise sınıflarındaki donanımları yeterli bulduklarını ve bu konuda bir problem yaşamadıklarını belirtmişlerdir. Sınıflarında piyano, PC, projeksiyonun olduğunu, hatta bir müzik dersi öğretmeni bunlara ilave olarak dokunmatik ve nota seslerini veren porteli bir tahtasının olduğunu söylemiştir.

3.6. Programda Yer alan Kazanımlar ile Ders Kitabındaki Konuların Tutarlılığı

Araştırmada yer alan müzik öğretmenlerine programda yer alan kazanımlar ile ders kitabındaki konuların tutarlılığına yönelik görüşleri sorulduğunda katılımcılardan on ikisi kazanımlar ile konuların örtüştüğünü ve tutarlı olduğunu ifade etmişlerdir. Katılımcılardan sadece ikisi kitapta yer alan bazı konular ile kazanımlar arasında paralellik olmadığını dile getirmişlerdir.

3.7. Öğrenilen Her Yeni Konu İçin Programda Yer Alan Alıştırmaların Yeterliliği

Araştırmada yer alan katılımcılara programda yer alan her yeni öğretilen konu için yeterli alıştırmaların olup olmadığına yönelik görüşleri sorulduğunda; öğretmenlerin altısı kitaplarda konular için yeterli alıştırmaların yer aldığını belirtmişlerdir. Altı müzik dersi öğretmeni ise konular için yeterli alıştırmaların olmadığını ve bunun yanında bazı gereksiz gördükleri alıştırmaların kitaba koyulduğunu belirtmişlerdir. AK.1./K/A görüşünü;

“*çocuğun konuyu pekiştirebileceği bir şey yok. Öğrenci el kitabını çocuk istese bir ders içerisinde bitirebilir. Kitap çok ince. Çocuğa ev ödevi olarak verebileceğim hiç bir şey yok*” olarak ifade etmiştir.

Katılımcıların ikisi ise; alıştırmaları kısmen yeterli bulduklarını belirtmişler ve programda ev ödevlerine yönelik daha fazla alıştırmaların yer alması gerektiğini vurgulamışlardır.

3.8. Öğrencilerin Aktif Olarak Derse Katılmasında Programın Rolü

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerine uygulanmakta olan programın öğrencilerin aktif olarak derse katılımını sağlamasına yönelik görüşleri sorulduğunda; katılımcıların dokuzu programın içerik olarak öğrencilerin aktif katılımına dönük, öğrenci merkezli hazırlandığını belirtmişlerdir. Araştırmada yer alan beş katılımcı ise, programın içeriğinin öğrencilerin derse aktif katılımını sağladığı görüşünün yanında pratikte uygulamada birçok sıkıntı yaşadıklarını söylemişlerdir. Bu sıkıntuların zaman yetersizliğinden ve konuların öğrencilerin ilgisini çekmeyişinden kaynaklandığını dile getirmişlerdir.

3.9. Programın Müzik Eğitime Yönelik İhtiyaçlara Cevap Vermesi

Katılımcılara programın müzik eğitimi ile ilgili ihtiyaçlara cevap verip vermediği konusunda görüşleri sorulduğunda; müzik öğretmenlerinin yarısı programın müzik eğitimi ile ilgili ihtiyaçlara cevap vermediğini söylemişlerdir. Müzik kültürüne ve çocukların söylemekten zevk alabileceği güncel şarkılara yer verilmediğini, pratiğe değil daha çok teorik bilgilere yer verildiğini belirtmişlerdir. Bazı katılımcılar ise; özellikle nota eğitimine yönelik ders işlerken öğrencilerin notaları yazmaktan ve öğrenmekten keyif almadıklarını ifade etmişlerdir.

Katılımcıların diğer yarısı ise programın müzik eğitimi ile ilgili ihtiyaçlara cevap verdiğini ancak bir takım eksikliklerin olduğunu söylemişlerdir. Bu bağlamda; ritim, nota ve şarkı öğretimi konularında yeterli olduğunu ama güncel bazı bilgilerin ve şarkıların da eklenmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

3.10. Program Sonunda Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Kazanımları

Araştırmada yer alan müzik öğretmenlerinin programın sonunda öğrencilerin müzik dersindeki kazanımlarına yönelik görüşleri sorulduğunda; öğretmenlerin yarısı öğrencilerden olumlu yönde geri dönütler aldıklarını belirtmişlerdir. Diğer katılımcılar ise müzikteki kazanımların direk programa değil, öğrencilerin yetenek ve ilgisine bağlı olduğu ve öğrencilerin müzik dersini önemsemediği tespitlerinde bulunmuşlardır. Bu bağlamda bir müzik dersi öğretmeni (AK.1./K/A);

“...çocuklar ilgi ve yeteneklerine göre müzik dersinde kazanımları iyi oluyor. Müzik dersi seçmeli olsaydı o zaman daha verimli geçerdi. Örneğin İstiklal Marşı'na ayrılan 3 ders varken ben 2 ayda anca anlatıyorum” ifadesini kullanmıştır.

3.11. Programın Öğrencilerin Müzik Becerilerini Geliştirmedeki Katkısı

Araştırmada yer alan müzik öğretmenlerine programın öğrencilerin müzik becerilerini geliştirip geliştirmediğine yönelik düşünceleri sorulduğunda; öğretmenlerin yedisi bu konuya yönelik olumlu görüş bildirmişlerdir. Programda yer alan ritimsel çalışmaların, Orff çalgılarının ve flüt öğretiminin çocukların müzikal gelişimleri için önemli olduğunu vurgulamışlardır. Araştırmada yer alan katılımcıların dördü ise programın müziksel becerileri kısmen kazandırdığını ancak bu durumun öğrenci ve öğretmene bağlı olduğunu, programın tek başına yeterli olmadığını belirtmişlerdir. Araştırmada yer alan katılımcıların üçü ise, programın öğrencilerin müziksel becerilerini kazandırması yönünde olumsuz görüş bildirmişler ve yeterli bulmadıklarını belirtmişlerdir.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın birinci alt probleminden elde edilen bulgulara göre, programın bağlam boyutu çerçevesinde katılımcılara programda yer alan kazanımlara ve ders süresine yönelik sorular sorulmuştur. Müzik öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğunun programdaki kazanımlar hakkında olumsuz görüş bildirdikleri ve programı birçok yönden eksik buldukları görülmüştür. Müzik öğretmenleri; müziksel ilke, kavram ve bilgileri yeterli bulmadıklarını, özellikle Türk Müziği makam ve dizilerine yer verilmesinin ilköğretim ikinci kademe öğrencileri için zor konular olduğunu vurgulamışlardır. Öğretmenlerin karşılaştıkları en önemli sorunların başında kazanımlarda yer alan konuların, öğrencilerin seviyelerinin üzerinde hazırlanmış olması gelmektedir. Sonuç olarak; öğrencilerin konuları algılamada zorlandığı ve öğretmenlerin sağlıklı bir şekilde ders işleyemedikleri söylenebilir. Bu durum Aksu (2007)'nin ilköğretim 8. Sınıf müzik programının hedeflere ulaşma düzeyinin değerlendirilmesine yönelik çalışmasından elde edilen sonuçlar ile paralellik göstermektedir. Aksu (2007)'ya göre 2006 müzik dersi öğretim programında yer alan, tamamen nota bilgisi ve solfej okuyabilme becerisine bağlı olan birçok kazanım, ilköğretim öğrencilerinin seviyelerinin üzerindedir. Elde edilen sonuçlara göre; öğrencilerin solfej yapabilmek bir yana, nota isimlerini bile öğrenemediği sonucuna varılmıştır.

Müzik öğretmenlerinin programda yer verilen ders sürelerine yönelik görüşlerine başvurulmuştur. Öğretmenlere ders süreleri yetersiz gelmekte ve bu durum onlar için önemli bir sorun oluşturmaktadır. Özellikle kalabalık sınıflarda derse girmek ders süresini olumsuz yönde etkileyerek müzik öğretmenlerini daha fazla sıkıntıya sokmaktadır.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Müzik öğretmenleri ile yapılan görüşmelerde, programdaki materyallerin çocukları olumlu yönde etkilediği sonucuna varılmıştır. Özellikle öğretmenler programda yer alan Orff çalgılarını (ksilofon, üçgen, davul vb.) derste kullanarak olumlu sonuçlar alabilmektedirler. Orff yöntemi; hareket içeren oyunlar, şarkı söyleme ve Orff çalgılarını kullanarak öğrencilerin müziksel yeteneklerini geliştirmelerine ve kendilerini müzikle ifade edebilmelerine olanak sağlamaktadır (Çevik, 2007: 97). Ancak programda yer alan bazı görsel materyallerin çocukların seviyeleri dikkate alınmadan hazırlanmış olduğu görülmüştür.

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin çoğunluğunun sınıflarında yeterli donanım olmadığı saptanmıştır. Araştırma yapılan birçok okulda müzik dersi için ayrı bir dersliğin olmayışı, öğretmenlerin ders işleyişine ve hedeflerini gerçekleştirmelerine engel olmaktadır. Canbay (2007)'in müzik öğretim programına yönelik müzik öğretmenleri ile yapmış olduğu çalışmasında müzik öğretmenlerinden alınan görüşler doğrultusunda, okulların fiziksel koşulları ve araç-gereç yetersizliklerinin ünite programını belirlenen süre içinde gereği gibi işlemede büyük sorunlar oluşturduğu sonucuna varılmıştır. Bu durum araştırmanın sonuçları ile paralellik göstermektedir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Programda yer alan alışırtmalar öğretmenler arasında yaygın olarak yeterli bulunmuştur. Öğretmenlerin alışırtmaları yeterli bulmalarına rağmen ders sürelerinin bu alışırtmaları uygulama açısından yetersiz olduğu görüşüne sahip oldukları belirlenmiştir. Tanyeli (2007)'nin ilköğretim müzik öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlara yönelik yaptığı çalışmasında öğretim programındaki konuların pekiştirilmesine için yapılan etkinliklere yönelik, ders saatinin yetersiz bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum yapılan araştırmadaki ürün boyutunun sonuçlarını destekler niteliktedir.

Yapılan bu çalışmada, müzik öğretmenleri programın öğrencilerin aktif olarak derse katılımını sağladığı yönünde olumlu görüş bildirmişlerdir. Buna yönelik olarak öğretmenlerin programı öğrenci merkezli buldukları sonucuna varılmıştır. Araştırmadan elde edilen bu görüşün aksine; Kırıcıoğlu (2011)'nin ilköğretim ikinci kademe müzik dersi öğretim programının kazanımlar boyutunun müzik dersi

öğretmeni görüşlerine göre değerlendirilmesine yönelik yaptığı çalışmada, çoğu öğretmen tarafından kazanımların öğrencilerin yaparak- yaşayarak öğrenmelerini sağlayacak nitelikte olmadığı görüşü ortaya konmuştur.

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

2006 müzik dersi öğretim programının müzik eğitimi ile ilgili bilgileri öğrencilere aktarmada yararlı olduğu fakat programda öğrencilerin günlük yaşantısında kullanabileceği güncel bilgilere ve şarkılara yeteri kadar yer verilmediği görülmüştür. Ders sürecinde programda yer alan bu bilgileri ve şarkıları öğrenmek öğrencilerin müzik dersinden sıkılmalarına neden olmaktadır. Fakat ilköğretim müzik eğitiminde öğrencilerin seviyesine uygun şarkıların programda yer alması müzik eğitimi adına fazlasıyla önem teşkil etmektedir. Araştırmadan elde edilen bu sonuç ile paralellik gösteren Tanyeli (2007)' nin çalışmasında da, öğrencilerin müzik dersine yönelik bazı olumsuz tutumlarının olduğu görülmüştür. Bunun nedeni olarak, programda yer alan kitaplarda öğrencilerin seviyelerine ve yaşlarına uygun şarkılara yeterince yer verilmemesi gelmektedir.

Programda sıklıkla yer verilen orff çalgıları ve ritimsel çalışmalar, öğrencilerin müzikal anlamda gelişmelerine ve öğrencilerden olumlu dönütler alınmasına neden olmuştur. Aras (2011)'in çalışmasında; öğrencilerin ezgi ve ritim kalıpları yazma gibi müziksel becerileri kazanmasına yönelik sonuçların büyük ölçüde başarılı olduğu görülmüştür. Bu sonuç araştırmadan elde edilen bulgular ile benzerlik göstermektedir.

4.5. Öneriler

1. Araştırmada yer alan müzik öğretmenlerinin, haftada bir saat olan ders süresinin yetersizliğine yönelik görüş bildirdikleri düşünüldüğünde; ders saatlerinin süresi arttırılabilir.

2. MEB, müzik öğretmenleri için gerekli olan müzik dersliği ve bu derslik için gerekli olan piyano, projeksiyon, bilgisayar gibi materyal eksikliklerini gidermeli ve gerekli desteği sağlamalıdır.

3. Programda yer alan makamsal bilgiler, öğrencilerin seviyeleri göz önünde bulundurularak yeniden gözden geçirilmelidir.

4. Çocukların ilgisini çekecek, gelişen ve değişen toplumun şartlarına uygun güncel şarkılar programa eklenebilir. Programda yer alan şarkılar yenilenip, öğrencilerin söylemekten zevk alacağı parçalara yer verilebilir. Bunun için gerekli anket formları ile bilgi toplanıp, ihtiyaç analizi yapılabilir.

KAYNAKÇA

Aksu, C. (2007). İlköğretim 8. Sınıf Müzik Programının Hedeflerine Ulaşma Düzeyinin Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Aközbek, A. (2008). Lise 1. Sınıf Matematik Öğretim Programının CIPP Değerlendirme Modeli ile Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Aras, T. (2010). 2006 ilköğretim Müzik Dersi 6. Sınıf Öğretim Programı İçerisinde Yer Alan Müziksel Algı ve Bilgilenme ile Müziksel Yaratıcılık Öğrenme Alanları Arasındaki İlişkisel Durumun Değerlendirilmesi. Yüksek lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Canbay, A. (2007). İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı Müzikte Örgü, Doku, Biçim, Tür Ünitesi ve Uygulamalarının Değerlendirilmesi. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Çevik, B. (2007). Müzik öğretim yöntemlerinden, orff müzik öğretilmesine genel bir bakış. Balıkesir Üniversitesi FBE Dergisi, 1, s. 95-100.

Demirel, Ö. (2011). Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme. (16. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Demirci, B. (2009). 2006 İlköğretim Müzik Dersi 6. Sınıf Öğretim Programı, Öğretmen Kılavuz Kitabı ve Öğrenci Çalışma Kitaplarının Uygulamadaki Görünümüne Yönelik Değerlendirilmesi. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Erden, M. (2011). Eğitim Bilimlerine Giriş. (6. Baskı). Ankara: Arkadaş Yayınevi.

Kocabaş, A. (1993). 1986-Lise Müzik Dersi Öğretim Programının Bölgesinde Görevli Müzik Öğretmenlerinin Görüşlerine Çağdaş Program Geliştirme İlkelerine Göre Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Kırcioğlu, H. T. (2011). İlköğretim İkinci Kademe Müzik Dersi Öğretim Programının Kazanımlar Boyutunun Müzik Öğretmeni Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.

Öz, B. (2007). İlköğretim Fen Bilgisi Dersi ve 2005 İlköğretim Fen ve Teknoloji Dersi Programlarına İlişkin Öğretmen Görüşleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Özdemir, S. M. (2009). Eğitimde Program Değerlendirme ve Türkiye’de Eğitim Programlarını Değerlendirme Çalışmalarının İncelenmesi. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 6, s. 126-149.

Tanyeli, D. (2007). İlköğretim Okullarında Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Müzik Derslerinde Karşılaştıkları Sorunlar ve Nedenlerine İlişkin Görüşler. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Uçan, A. (2005). Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar ve Türkiye’deki Durum. (3. Baskı). Ankara: Evrensel Müzik Evi.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. (6. baskı). Ankara: Seçkin Yayınevi.